

Wymagania edukacyjne. Klasa 6

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU						
1. Wielkie odkrycia geograficzne Zagadnienia 1. Przyczyny odkryć geograficznych. 2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.	<ul style="list-style-type: none"> zna datę: 1492; zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie: jedwabny szlak; wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian 	VIII 1 2
2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych Zagadnienia 1. Podboje konkwistadorów. 2. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych; 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywne i negatywne 	VIII 1 2
3. Kultura odrodzenia	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie termin 	<ul style="list-style-type: none"> podaje 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranym 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje 	IX 1

<p>we Włoszech</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Narodziny nowych idei we Włoszech. Cechy renesansu. 	<p>renesans, odrodzenie, człowiek renesansu;</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Włochy 	<p>humanizm;</p>	<p>przyczyny narodzin renesansu we Włoszech</p>	<p>przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej</p>	<p>sztukę renesansu i średniowiecza;</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności 	
<p>4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Upowszechnienie druku. Przewrót kopernikański. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy. 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kto i kiedy udoskonalili wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; omawia odkrycie Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi 	<p>IX 1</p>
<p>5.Reformacja</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Przyczyny reformacji. Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech. Wystąpienie Marcina Lutra. Jan Kalwin i jego poglądy. Wojny religijne. Powstanie 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać datę początku reformacji; zna dokonania Marcina Lutra; rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; wskazuje na mapie państwa, w których 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; rozumie pojęcie tolerancji religijnej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny reformacji; przedstawia skutki reformacji; opisuje wojny religijne oraz ich skutki 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny wojen religijnych; wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją 	<p>IX 2</p>

anglikanizmu.	doszło do reformacji			w zależności od państwa		
6. Reforma katolicka Zagadnienia 1. Sobór w Trydencie i jego postanowienia. 2. Działalność inkwizycji. 3. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontrreformacja, reforma katolicka 	<ul style="list-style-type: none"> • zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia działalność sądów kościelnych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach 	IX 3
7. Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVI wieku						
Sprawdzian 1.						
DZIAŁ II. POLSKA W XVI WIEKU						
8. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów Zagadnienia 1. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; • wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; • rozumie określenie: hołd pruski; 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego; 	<ul style="list-style-type: none"> • zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku 			IX 4

	<ul style="list-style-type: none"> • zna datę hołdu pruskiego 					
<p>9. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie.</p> <p>2. Funkcjonowanie sejmu.</p> <p>3. Szlachta i jej państwo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej; • opowiada o funkcjonowaniu sejmu; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; • omawia znaczenie szlachty w państwie 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy 	VII 5; IX 7
<p>10. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Przyczyny zawarcia unii.</p> <p>2. Unia lubelska i jej postanowienia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia unii lubelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej 	IX 7
<p>11. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie artykułów 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wady i zalety elekcyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje monarchię elekcyjną 	X 2

<p>Zagadnienia 1. Zasady wolnej elekcji.</p>	<p>henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych</p>	<p>się wolne elekcje;</p>	<p>henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji</p>	<p>wyboru władcy</p>	<p>z monarchią dziedziczną</p>	
<p>12. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku Zagadnienia 1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą Zachodnią. 2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna. 3. Polskie monety.</p>	<p>• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku; • pokazuje na mapie Gdańsk</p>	<p>• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała</p>	<p>• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki</p>	<p>• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty</p>	<p>• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej</p>	<p>IX 5</p>
<p>13. Rzeczpospolita wielu narodów i religii Zagadnienia 1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej. 3. Lwów – miasto wielu</p>	<p>• wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą; • wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; • wymienia religie i wyznania XVI-</p>	<p>• na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów; • rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu</p>	<p>• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych; • omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej</p>	<p>• omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej</p>	<p>• porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie</p>	<p>X 1</p>

religii.	wiecznej Rzeczypospolitej					
14. „Złoty wiek” kultury polskiej Zagadnienia 1. Język polski w piśmie. 2. Polscy twórcy renesansowi. 3. Zamość – renesansowe miasto idealne.	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski; • omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej” 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnienia a druku na zmiany w polskiej kulturze; • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne” 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje renesans w Polsce i Europie 	IX 6
15. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVI wieku						
Sprawdzian 2.						
DZIAŁ III. EUROPA I POLSKA W XVII WIEKU						
16. Monarchia absolutna we Francji Zagadnienia 1. Narodziny	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy monarchii absolutnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji; 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną 	XII 1

<p>absolutyzmu. 2. Ludwik XIV i jego rządy. 3. Francja staje się mocarstwem. 4. Wersal – siedziba Króla Słońce.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy panował Ludwik XIV 			<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie 		
<p>17. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Konflikt króla z Parlamentem. 2. Wojna domowa. 3. Anglia republiką. 4. Wspaniała Rewolucja. 5. Powstanie Wielkiej Brytanii i jej ustrój.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii; • rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i>; • zna postać Olivera Cromwella; • wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką; • rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi” 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii; • charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką 	XII 1
<p>18. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę. 2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy 	XI 1 4

<p>3. Zajęcie Kremla przez Polaków. 4. Pokój w Polanowie.</p>	<p>powołania na tron Zygmunta III Wazy; • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634</p>	<p>zmiany granicy po pokoju polanowskim</p>				
<p>19. Powstanie kozackie Zagadnienia 1. Kolonizacja Ukrainy. 2. Kozacy i ich życie. 3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego. 4. Powstanie Chmielnickiego.</p>	<p>• rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu; • zna postać Bohdana Chmielnickiego</p>	<p>• omawia przebieg powstania kozackiego; • wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania</p>	<p>• wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego</p>	<p>• rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu; • zna skutki rozejmu w Andruszowie</p>	<p>• analizuje przyczyny sukcesu powstania; • wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji</p>	<p>XI 2 4</p>
<p>20. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją Zagadnienia 1. Przyczyny wojen polsko-szwedzkich. 2. „Potop”. 3. Walka ze Szwedami. 4. Pokój w Oliwie.</p>	<p>• zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku</p>	<p>• opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; • omawia postanowienia pokoju w Oliwie</p>	<p>• wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją; • rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry</p>	<p>• omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich</p>	<p>• rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące</p>	<p>XI 1 3 4</p>
<p>21. Kryzys</p>	<p>• wyjaśnia pojęcia:</p>	<p>• wymienia skutki</p>	<p>• rozumie</p>	<p>• rozumie</p>	<p>• rozumie</p>	<p>XI 4</p>

<p>Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys gospodarczy. 2. Kryzys polityczny. 3. Liberum veto i jego skutki. 4. „Złota wolność” i jej skutki. 	<p>liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewęża</p>	<p>gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku</p>	<p>i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych</p>	<p>znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa</p>	<p>wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku</p>	
<p>22. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny wojen polsko-tureckich. 2. Traktat w Buczaczu. 3. Bitwa pod Chocimiem. 4. Bitwa pod Wiedniem. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg wojen polsko-tureckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym; • omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi; • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu” 	<p>XI 1 4</p>
<p>23. Barok i kultura XVII wieku w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy sztuki barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny 	<p>XI 5</p>

<p>i Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cechy baroku w sztuce. 2. Kościół i władcy – mecenasi barokowej sztuki. 3. Architektura baroku. 4. Sarmatyzm. 	<p>barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; • opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku 		<p>baroku dla Kościoła katolickiego;</p>	<p>kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej</p>	<p>różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej</p>	
<p>24. Lekcja powtórzeniowa.</p> <p>Europa i Polska w XVII wieku</p>						
<p>Sprawdzian 3.</p>						
<p>DZIAŁ IV. EUROPA I ŚWIAT W XVIII WIEKU</p>						
<p>25. Kultura oświecenia</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Stulecie światła”. 2. <i>Wielka encyklopedia francuska</i>. 3. Absolutyzm oświecony. 4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka. 5. Rozwój gospodarki, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: „stulecie światła”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata 	<p>XII 2</p>

<p>nauki i techniki.</p> <p>26. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Armia pruska. 2. Reformy Fryderyka II. 3. Austria Józefa II. 4. Rosja za Piotra I. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator; • wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów 	<p>XII 3</p>
<p>27. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osadnicy w Ameryce. 2. Stosunki między Anglią a koloniami. 3. Herbatka bostońska. 4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja; • wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych; • wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; • rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce 	<p>XIV 1 2</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina 					
<p>28. Wielka Rewolucja Francuska</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny rewolucji we Francji. 2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylia. 3. Powstanie monarchii konstytucyjnej. 4. Proces i ścięcie króla Ludwika XVI. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>; • wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna; • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie; • wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji 	XV
<p>29. Francja republika</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna w obronie rewolucji. 2. Terror jakobiński. 3. Obalenie rządów jakobinów. 4. Bilans rewolucji. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami; • charakteryzuje Francję jako republikę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów; • przedstawia skutki rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji; • ocenia skutki rewolucji 	XV
30 Lekcja						

powtórzeniowa. Europa i świat w XVIII wieku						
Sprawdzian 4.						
DZIAŁ V. POLSKA W XVIII WIEKU						
31. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie Zagadnienia 1. Unia personalna Rzeczypospolitej i Saksonii. 2. Wojna północna. 3. Uzależnienie Rzeczypospolitej od Rosji. 4. Walka o tron. 5. Anarchia czasów saskich. 6. Próby reform w Rzeczypospolitej.	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów; • omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji 	XIII
32. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Elekcja Stanisława	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne; 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawy Rzeczypospolitej i ich 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów 	XVI 1; XVII 1

<p>Poniatowskiego i jego pierwsze reformy. 2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją. 3. I rozbiór Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana 	<p>wprowadzone przez Poniatowskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada o konfederacji barskiej 		<p>konsekwencje</p>	<p>Stanisława Augusta</p>	
<p>33. Reformy stanisławowskie</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Próby reform. 2. Odrodzenie kulturalne. 3. Ożywienie gospodarcze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych; rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego 	<p>XVI 1 4</p>
<p>34. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Sejm Wielki. 2. Stronnictwa na sejmie. 3. Konstytucja 3 maja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie: Sejm Wielki; wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję 	<ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy; omawia 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach 	<p>XVI 1 2</p>

		postanowienia Konstytucji 3 maja			tych krajów	
<p>35. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia 1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku. 2. II rozbiór Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbiórze Rzeczypospolitej; • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • zna postać Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej 	XVI 3; XVII 1
<p>36. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia 1. Wybuch powstania kościuszkowskiego. 2. Walki w Warszawie i Wilnie. 3. Uniwersał połaniecki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego 	XVII 1 2 3

4. Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania. 5. III rozbiór Rzeczypospolitej. 6. Czy Rzeczpospolita musiała upaść?	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy 					
37. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVIII wieku						
Sprawdzian 5.						
DZIAŁ VI. EPOKA NAPOLEOŃSKA						
38. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie Zagadnienia 1. Kryzys we Francji. 2. Objęcie władzy przez Bonaparte. 3. Francja cesarstwem. 4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią.	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz; • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i>, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte; • wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona; • rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje reformy Bonaparte i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji 	XVIII 1
39. Napoleon a sprawa niepodległości Polski Zagadnienia	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech; • wie, kiedy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunki między Księstwem Warszawskim 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Napoleona wobec Polaków 	XVIII 2

<p>1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego. 2. Księstwo Warszawskie. 3. Wojna 1809 roku.</p>	<p>powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie; • zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej pieśni 	<p>Warszawskim</p>	<p>a Francją</p>		
<p>40. Upadek Napoleona Zagadnienia 1. Europa pod rządami Napoleona. 2. Wyprawa Napoleona na Rosję. 3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona. 4. Sto dni Napoleona. 5. Napoleon i Polacy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy 	<p>XVIII 1 2</p>
<p>41. Lekcja powtórzeniowa. Epoka napoleońska</p>						
<p>Sprawdzian 6.</p>						